

107 . Uileacu Șimleului | Comuna: Măeriște | Județ: Sălaj | Punct: Biserica Reformată | Anul: 2012

Anul: 2012

Cod RAN: 142060.02

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: obiect izolat

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Zsolt Csók, Tamás Péter Emödi, Horea Dionisiu Pop

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, SC Restitutor SRL Oradea, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Monumentul a fost ridicat, în stil romanic, în a doua jumătate a secolului al XIII-lea, suferind transformări ulterioare în mai mult rânduri. Date exacte despre aceste transformări nu există, exceptând una, care are loc în jurul anului 1860, când învelitoarea bisericii arde și se dărâmă corul romanic. În locul acestuia, se ridică un cor nou (la o distanță de 2,6m față de cel anterior), din piatră, prinsă cu mortar, adosat colateralelor navei, însă fără a forma decroș la fundații.

La acest obiectiv au fost efectuate săpături arheologice în anul 2010, cercetări care s-au concretizat prin două sonde externe: S1-trasată la întâlnirea navei cu corul nou, respectiv cu porticul de secol XVIII, pe latura de V a construcției; S2-trasată pe latura de E, în colțul format de latura de V a turnului, respectiv latura de S a navei. În prealabil, după stabilirea cotelor unice, a fost desfăcută podeaua din ciment a bisericii I.

În perioada 20-26 mai 2012, cu ocazia restaurării bisericii, cu scopul de a stabili cotele de fundare interioare, au fost efectuate două secțiuni arheologice. Cele două suprafețe de cercetare au fost trasate astfel:

S1/2012: 10 x 1,5 m, trasată în paralel cu colaterala de N a navei, la o distanță de 1,5m S de aceasta, cu capătul secțiunii atingând închiderea corului;

S2/2012: 2 x 2 m, trasată în cor, în așa fel încât colțul de SE al secțiunii, a fost implantat în colțul format de întâlnirea colateralei S a navei, cu zidul corului baroc.

S1/2012

Stratigrafie generală

Datorită stratigrafiei diferite din navă și cor, este necesară tratarea acestui subiect separat, pentru cele două elemente planimetrice:

Nava. Datorită multiplelor intervenții, a căror datare este incertă, stratigrafia navei este relativ omogenă. Sub podeaua modernă din ciment, apare un strat gros de 0,18 m (strat nr. 17), care formează un nivel maroniu afânat, pigmentat cu mortar, pe care a fost așezată podeaua contemporană cu Z3 (amvon faza II). Sub acest nivel, apare unul întrerupt de amenajarea mormintelor M4 și M5 (strat nr. 18), lut negricios compact, care formează de fapt patul de implantare a Z2, amvonul faza I (-1,20m). De la -1,20 m, la - 3 m asistăm la umplutura mormintelor mai sus amintite, care constă în marnă gri-gălbuie, foarte afânată, fără pigmenți. De altfel, sterilul viu, este reprezentat de marna nisipoasă gri-gălbuie compactă (strat nr. 21).

Corul. Stratigrafia corului denotă o serie de intervenții, datorate probabil unei perioade, în care biserica nu a fost folosită (semnele acestui fenomen apar inclusiv pe structura turnului bisericii). Din punct de vedere stratigrafic, trebuie să amintim intervenții de podire, nivelări, respectiv înmormântări. Până la -1,22 m, apare un nivel de pământ brun, afânat, curat (strat nr. 1 și 2), sub care, de la -1,22 m, până la -1,28 m, asistăm la nivelul de călcare al corului (contemporan cu amvon faza II). De la -1,33 m apare un nivel maroniu afânat,

pigmentat cu mult mortar și cărămizi fragmentare, probabil nivelul de dărâmtură al corului romanic. Nivelul de construcție însă, apare de la -0,33 m, cu aspect negricios, compact, pigmentat cu fragmente de cărămizi (strat nr.9). Nivelarea masivă care se execută în cor (-1,73 m), este reprezentată de un sol negru compact, adus din împrejurimi, deoarece conține răzleț material ceramic foarte fragmentar, preistoric. Sterilul din punct de vedere arheologic apare la -2,50 m.

Structuri zidite

Z1 - zidul corului romanic, executat din cărămidă (30 x 16 x 6 cm), prinsă cu mortar de bună calitate, culoare gălbuie. Structura a apărut imediat după desfacerea podelei moderne de ciment (-1,35 m). Structura își pornește traiectul poligonal din întreaga lățime a decroșului, putându-se observa foarte clar și baza arcului triumfal (plan patrulater, cu laturi de 0,90m, adâncime -1,15m). Cota tălpii de fundare, datorită configurației terenului, variază între -1,65 m și -1,85 m. De menționat este faptul, că sub crepidă, fundația structurii este efectuată din alternața a două asize de piatră și o asiză de cărămidă, prinse cu mortar brun-gălbui, compact, nisipos, cantitate redusă de granule de var (< 2 mm). La fiecare frântură de unghi a zidului corului, sunt vizibili pilaștrii, executați din cărămidă, așezați pe umărul de fundare, dar nu sunt țesuți de paramentul zidului. Aceste elemente, au omologi și în exterior, probabil formând arcade oarbe, de descărcare (benzi lombarde). Fundația corului, spre bază, se lățește treptat la 1,80 m, retrăgându-se la o zidărie regulată din cărămidă cu lățimea de 1 m;

Z2 - baza amvonului faza I, conturat la -1,55 m, șapă de mortar gălbui, pietre și cărămidă fragmentară;

Z3 - baza amvonului II, conturat în plan hexagonal, la -1,46 m, executat din mortar cenușiu deschis, friabil, pietricele și cărămidă fragmentară;

Z4 - probabil treapta podelei corului. Surprins la -1,38 m, zidăria este executată din piatră și cărămidă, cu emplecton din piatră mărunță și mortar foarte slab. În ansamblu, elementul prezintă un mod de realizare foarte neglijent.

Morminte

M1 - cor romanic, -1,38 -1,47 m. Groapa prezintă forma ovală, în umplutură pământ negricios cu mult pigment de marnă și oase umane foarte fragmentare, răvășite;

M2 - cor romanic, - 1,39 -1,45 m. Groapa prezintă forma ovală, în umplutură pământ negricios, cu foarte mult pigment de marnă. Pe fundul gropii s-au găsit doar rămășițele, în poziție anatomică, al unui antebraț uman stâng.

M3 - între cor romanic și cor baroc, -2,70 -2,90m. Surprins doar parțial, în zona gambelor, deoarece mormântul este încălecat de zidul corului baroc.

M4-M5 - conturat la -1,83 m, în nava bisericii, (caroul 1-2), mormântul dublu a fost acoperit cu podea de scânduri, prinse în cadru de grinzi (10 x 10 cm), fixate între ele cu piroane masive din fier. Defuncții (soț și soție?) au fost depuși unul lângă celălalt, în paralel, orientați E-V. La capul defunctului de sex masculin, a fost depusă o sabie de husar, ruptă în vechime. Fragmentele de vestimentație recuperate arată elemente de broderie cu fire de argint aurit. Din punct de vedere cronologic, conform analogiilor, putem încadra mormintele în secolul al XIX-lea.

S2/2012

Această suprafață de cercetare a fost deschisă pentru a verifica sectorul central al corului, în eventualitatea în care, ar fi apărut vreun mormânt de ctitor.

Stratigrafie generală. Din punct de vedere stratigrafic asistăm la aceeași situație ca și în S1/2012, descrisă mai sus.

Structuri zidite

Z1 - (latura de E), prezintă aceleași caracteristici descrise mai sus.

Morminte

M6 - cor romanic, -2,14 -2,64 m. Groapa prezintă forma ovală, în umplutură pământ negricios cu mult pigment de marnă. Scheletul păstrat foarte fragmentar este poziționat anatomic în groapă, orientat EV. Pe craniu s-a observat o cunună cu perle înșirate pe o sârmă din argint.

Materialul arheologic colectat, cantitativ aproape neînsemnat (material ceramic, câteva cuie de fier), nu permite încadrări cronologice precise. Însă, cu certitudine, biserica reformată din Uileacu Șimleului a suferit o serie de intervenții în interior, intervenții care au afectat aproape în întregime stratigrafia monumentului.

Note

- 1. Cota Wagris a fost stabilită la +1,5 m de la pragul intrării, pe latura de S a bisericii. Toate cotele din prezentul raport, sunt date față de cota unică.

Informații suplimentare online

[Raportul 5025 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](https://mapserver.cimec.ro)
